

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876

Βεβαυθεν υπό του εν Παρισίοις Συλλόγου προς ενίσχυσιν των ελληνικών σπουδών,
άζωθεν άργυρου μεταλλίου εν τη Έκθεσει της
Δ' Ολυμπιάδος και χαλκού εν τη Παγκοσμιά Έκθεσει του 1889.

Τιμή συνδρομής έτησίως και προπληρωτέας: Διά τό Έσωτερικόν δρ. 8
διά τό Έξωτερικόν φρ. χρ. 10. — Τιμή φύλλου: Διά τό Έσωτερικόν
δρ. 0,20 διά τό Έξωτερικόν φρ. χρ. 0,20.

Διά καταχωρήσεις άγγελίων εν τη τελευταία σελίδι κτλ. γίνονται ιδιαίτεροι
συμφωνία. — Γραφέτον: όδός Νομισματοκοπέου άριθ. 7 παρά την
Διεύθυνσιν της Αστυνομίας.

1895.

Έν Αθήναις, 12 Μαρτίου.

Άριθ. 11.

Ο ΓΕΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΕΝ ΠΕΡΙΠΑΤΩ.

(Άφιερούται εις τους Έλληνας Διδασκάλους.)

Α'.

Δάσκαλος, ποῦ με τή ξερή Γραμματική του μόνο
Δέν έμπαζε στάις παιδικαίς καρδιαίς τά γράμματά του,
Άλλά άκτίνα έχυνε μ' άγάπη και με πόνο
Μέσα στο νοῦ και στη ψυχή βγαλμένη άπ' τή καρδιά του,
Με τους μικρούς του μαθητάς κάθε γιορτής ήμέρα,
Στόν Παρθενώνα επήγαινε, σταις στήλαις, στο Θησεΐο,
Έδρόσιζε τά σπλάχνα τους μ' άλλου καιρού άγέρα,
Κι' άρχιζε άλλο μάθημα στ' άθάνατο σχολεΐο...
Γιά πλάκαις, στήλαις είχανε, τά μάρμαρα θρανία
Κ' εδιάβαζαν σ' άγάλματα επάνω του Φειδία!

Β'.

Μιά μέρα, ένα δειλινό καλοκαιριού δροσάτου,
Δέκοψε τό μάθημα, επήρε τά παιδιά του
Κ' επήγαινε περίπατο σε γέρικο λαγκάδι,
Ποῦ πίσυχα ζευγάρονε τό φῶς με τό σκοτάδι...
Σε ρίζα δέντρου εκάθισαν άπάνω κουρασμένοι,
Γύρω-τριγύρω τά παιδιά κι' ό δάσκαλος στη μέση,
Σαν δεντρουλάκια νειόφυτα σ' έληά μισογυρμένη,
Πῶχει κουφάνει ό καιρός κ' εΐν' έτοιμη να πέση...
Κυκλόνανε γλυκειαίς αύγαις προχωρημένη Δύσι
Και λουλουδάκια της αύγής της νύχτας κυπαρίσσι.

Γ'.

Άπό τά δέντρα επεφτε δροσιάς μαργαριτάρι.
Τό δάσος ήταν έμμορφο από πουλιά γεμάτο
Και χρυσαλίδες κάτασπρες χιονίζαν τό χορτάρι

Κ' εκάμνανε τό κόκκινο τριαντάφυλλο χιονάτο...
Με τά μαλλιά τους επαιζε άγέρι μυρωμένο,
Στό πλάι τους έμύριζαν άγροτικά λουλούδια,
Τό πόδι μέσα έχώνετο σε χόρτο άνυψωμένο
Και χίλι' άγνώριστα πουλιά εφέλνανε τραγούδια.
Ήταν ήμέρα όμμορφη, χαρούμενη, δροσάτη
Γλυκειά της φύσεως γιορτή, από Θεο γεμάτη.
Τη φύσι ό γέρος κύτταζε γλυκά την άγιασμένη,
Καθώς κυττάζει τό παιδί μανοῦλ' άγαπημένη.
Ή προσευχή του ήτανε τό κύτταγμα Έκεινο!...
Μήπως δέν είναι προσευχή όπότεν βλέπης κρίνο,
Βουνάκι, δέντρα και νερά; Βωμός Έκεινου είναι
"Όλα! κι' άστέρια και βουνά και δάφνες και μυρσΐναι.
"Όποιος κυττάζει με ματιά γεμάτη νοῦ τή φύσι,
Προσεύχεται και δέν μπορεί παρά να γονατίση.
"Ο Γέρος ήτον εύτυχής, εύφραίνετο ή καρδιά του
Κύτταζε πότε τά πουλιά και πότε τά παιδιά του...
— Σύρετε, εΐπε· παιξέτε· τά πόδια μη λυπεισθε·
Σταις πρασινάδαίς του Θεοῦ χαρούμενα πετάτε.
Άνοιξτε τώρα τά φτερά και σεΐς πουλάκια εΐσθε...
Και κουρασμένα, επειτα στον γέροντα ελάτε!
Δέν πρόφθασε να τους τό ειπή, κι' αυτά ζευγαρωμένα
Μακρού του βρέθηκαν πουλιά άπ' τό κλουβι βγαλμένα
Έκυνηγοῦντο, επαιζαν, εμάζευαν λουλούδια
Κι' άκουγες γέλοια και χοραίς και παιδικά τραγούδια.
Του Γέρου τάβλεπ' ή 'ματιά ώσαν να τά εύλογοῦσε
Και κάπου, κάπου εστέναζε· τά χρόνια τους ποθοῦσε!

Σαν μήλα κατακόκκινα γυρίσαν κουρασμένα,
Άπ' τό παιχνίδι τό τρελλό, χαρούμενα, ιδρωμένα.
Τό χέρι του τό πατρικό μ' άγάπη του φιλήσαν
Και στον καλό τους δάσκαλο τριγύρω εκάθισαν.
— Επαιξάτε, εΐπε, παιδιά; — Ναι, δάσκαλε· ώραΐα!
"Όλα τ' άποκριθήκανε με μιá φωνή κ' ιδέα.
— Όμως εγώ εκουράσθηκα όπισω τους να τρέχω,
Γιατ' είμαι άπ' όλα πειο μικρό και δύναμι δέν έχω,—
"Ο Τιμολέων, φώναξε, παιδάκι και λουλουδι,
Πῶχει σ'τα χείλη ζάχαρι και στη φωνή τραγούδι.
"Ο Δάσκαλος τό χείδεψε γλυκά στην άγκαλιά του
Κ' εσμίξαν τ' άσπρα του μαλλιά με τά χρυσα μαλλιά του.
— Μικρό μου, εΐπε, με φωνή ποῦ μάννας είχε τόνο·
"Όποιος σταθῆ, δέν πάει εμπρός· ζῆ όποιος τρέχει μόνο...
Θά κοκκινῆσ' ή δψις σου και θενά δυναμώσης,
"Όταν μονάχα περπατῆς και τό κορμὶ φτερώσης!
Κ' εστρέψε στ' άλλα τά παιδιά με 'ματι' άκτινοβόλα·

- 'Απ' τὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ, παιδιὰ μου, πειὸ ἀπ' ὅλα Σὰς ἄρεσε; ... σὰς ἔμαθα τ' ἀλφάβητάρι ἐκεῖνο, Πῶχει ψηφία τὸν οὐρανὸν, τὴ θάλασσαν, τὸ κρῖνον ...
- Παίξαμε, καθὼς πρόσταξες, τοῦ εἶπαν μ' ἀπορία· Κανένα μας δὲν διάβασε· δὲν εἶχαμε βιβλία ...
- Κανένα; ὅμως εἶχατε βιβλίον ἀνοικμένον· Μπροστά σας μὲ θεόρατα ψηφία τυπωμένο, Ποῦ λάμπουν ὅπου κι' ἂν στραφῆς κ' εἰς ὅ,τι, ὅ,τι πιᾶσης· Γεωργάκη· δὲν ἐμπορέσες καὶ σύ νὰ τὸ διαβάσης; Μῆτε καὶ σύ, Αἰμίλιε, δὲν τὸννοῖσες ἀκόμα ...
- Κ' εἰς δὴ ἀδελφάκια ἔστρεψε ποῦχαν τὸ ῥόδο στόμα· Τὸ ἓνα εἶχεν οὐρανὸν κι' αὐγὴ μὲσ' στὴ 'ματιὰ του, Τὸ ἄλλο ἀκτῖνα ὀλόμαυρη στὰ 'μάτια τὰ γλυκά του.
- Ναί, Δάσκαλε, τὰ δυὸ παιδιὰ, τοῦ εἶπανε μὲ χάρη· Γιὰ τ' ἄλλο, γιὰ τ' ἀλλοιώτικο θὰ λὲς ἀλφάβητάρι, Ποῦ τῶχει γράψει ὁ Θεὸς· μᾶς τῶειπες κι' ἄλλη μέρα ... Διαβάσαμε ὅ,τι ἐδέξαμε στὸ δάσος ἐκεῖ πέρα!
- Καὶ τί διαβάσατε μικροί; Κ' εἶπε τὸ πειὸ μεγάλο·
- Τὴν ὁμορφάδα τοῦ Θεοῦ, θαρρῶ καὶ καλωσύνη ...
- Κ' ἐγὼ τὸ ἐκατάλαβα, ἀπάντησε τὸ ἄλλο· Πῶς ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ καὶ ὅλα μᾶς τὰ δίνει! 'Ο Δάσκαλος τὰ κύτταξε γλυκὰ συγκινημένος· Αὐτὸς δὲν ἦταν δάσκαλος κανόνες φορτωμένος, Δὲν ἦτανε καθηγητής, δὲν πῆγε στὰ Παρτίσια ... Δάσκαλος ἦταν ἐξοχῆς μικρῆς· εἰς τὰ Πατήσια ...
- Πλὴν ἤξευρε τὰ γράμματα στὸν νοῦ πρὶν ν' ἀναιβοῦνε, Πῶς πρέπει πρῶτα στὴ ψυχῇ, μὲσ' στὴν καρδιά νὰ μποῦνε!

Δ'.

- Κάτω ἀπ' τὸ δέντρο δρόσιζε τ' ἀγέρι τὸ κορμὶ τους· Καὶ ὁμιλοῦσ' ὁ Γέροντας γιὰ τὸ Θεὸ μαζὶ τους.
- Ἐλεγε τ' ὄνομα «Θεός» τόσο γλυκὰ ἢ φωνὴ του 'Ωσὰν νὰ ψέλνανε πουλιά· καὶ τὰ παιδιὰ ἀντικρῦ του, 'Ακίνητα τὸν ἄκουγαν μὲ 'μάτια ἀκτινωμένα· Φύτευε πίστι ὁ Γέροντας στὰ στῆθεια τὰ παρθένα!
- Εἶχε τὴ ρίζα τῆς ἐλῆας καθέδρα του· βιβλίον Τὸ δάσος καὶ τὸν οὐρανὸν ἀκροατὰς παιδάκια·
- Ἦταν ὠραία ζωγραφιά, γεμάτη μεγαλεῖο· Καὶ τὴν ἐκαθρεπτιζάνε κρυστάλλινα ῥυάκια!
- Τί δὲν τοὺς ἔλεγεν ἐκεῖ στὸ δέντρο ἀκουμπισμένος, Στοῦ ἡλίου τὸ βασίλειον, στὴ δύσι τῆς ἡμέρας· Τοὺς ἔλεγε πῶς ὁ Θεὸς ὁ ἀστροστολισμένος, Θεὸς μας εἶναι δυὸ φοραὶς γιὰτ' εἶναι καὶ πατέρας ...
-
- Τὴν παιδικὴ τους τὴν καρδιά στὴ χούφτα του ἐκρατοῦσε, Τὴν δρόσιζε, τὴν μύρονε μὲ μαστοργιὰ μεγάλην, Τὴν ἔκαμνε ὅ,τ' ἤθελε μὲ τὰ σοφὰ τὰ χεῖλη·
- Τὰ μπουμπουκάκια ἐμύρονε τὸ φῶς πρὶν ν' ἀνατεῖλη! 'Απὸ τὴν ἀριθμητικὴ μὲ μιὰ στροφὴ ἐπνοοῦσε

6 Ματίου

Ἦσαν αἱ χελιδόνες. Ἡ πτῆσις των ἢ τρελὴ καὶ τὸ τερέτισμά των τὸ φαιδρὸν, μακρὰν τοῦ νὰ ἐμπνέωσι πλέον ὡς τετριμμένα τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος ποιητὰς, ἀψύπνισαν καὶ πάλιν τὸν ἐν παντὶ ἀνθρώπων κοιμώμενον ποιητὴν, — τὸν ἀφανῆ καὶ μετριοφρονα ποιητὴν, ὁ ὁποῖος δὲν γράφει μὲν στίχους, ἀλλ' εἰς πᾶσαν περίστασιν γνωρίζει νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰναπολῆ ὡς ἰδικούς του τοὺς στίχους τῶν ἄλλων, τοὺς ἀπνηχούντας τὰ αἰσθη-

ματὰ του. Ἦσαν αἱ χελιδόνες. Ἀλλὰ τὸ ἄρμα τοῦ ἔαρος, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ποιητικὴν παράστασιν, σύβει ἢ ἀναριθμητος αὐτῶν στρατιά, σκεπάζεται τώρα ἀπὸ σύννεφα, τὰ πυκνὰ καὶ φαιόχροα σύννεφα τοῦ ψυχροῦ βορρᾶ, τὰ ὁποῖα συνεσώρευσεν ὁ ζηλότυπος Μάρτης, διὰ νὰποκρύψῃ τὸ πρόσωπον ἀνοικιατικὸν μεϊδιάμα τοῦ ἀττικῆ οὐρανοῦ, τὸ ὁποῖον τόσας εἶχεν ἐκθρέψῃ ἐλπίδας...

Ἡ μακρὰ καὶ κοπιώδης πορεία ἔλκεν· ἀλλὰ ποῦ εἶνε ὁ ἡλιος, ποῦ εἶνε ἡ θερμότης, ποῦ εἶνε ἡ ἀνοικίς τὴν ὁποῖαν περιέμενον; Καὶ ἐσπευσαν νὰ κρυφθοῦν μόλις ἐφάνησαν αἱ χελιδόνες, πτονηθεῖσαι ἀπὸ τὴν χειμερινὴν ὄψιν τῆς πόλεως — μεθ' ὅλας τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου διαβεβαιώσεις, τὰς ὁποίας παρὰ τῶν ἀθηναϊκῶν ἡμερῶν εἶχον λάθει παρὰ τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, — καὶ ἐσπευσαν νὰ προφυλαχθοῦν εἰς αὐτοσχεδίους ἢ ἀρχαίας φω-

Στὸν Πυθαγόρα, κ' ἔπειτα δὲ δοξασμένη σμίλη· 'Απὸ τὴν κρῦα Λογικὴ στὸν Ὀμηρὸ ἐπετοῦσε· Κ' ἦσαν τὸ μάθημα γλυκὸ δὴν τὰ γλυκὰ του χεῖλη. Καὶ τὴν ξερὴ Γραμματικὴ, τὴν γρυνιασμένην ἀκόμα, Τραγοῦδι τοὺς τὴν ἔκαμνε τὸ τεχνικὸ του στόμα! 'Ἦξευρ' ἐκεῖνος τὴ φῶτιὰ πῶς πρέπει νὰ τὴν βάζῃ, Πότε νὰ βράζῃ τὸ νερὸ καὶ νὰ τὸ καταβάξῃ ...

Ε'.

Ὅμως ὁ Γέρος 'ψήλωνε, φωσφόριζ' ἢ 'ματιὰ του, Γεῖνονταν νεῖος, δυνάμονε ἢ ἡμερὴ φωνὴ του, Ὅταν γιὰ τὴν Πατρίδα του μιλοῦσε στὰ παιδιὰ του, Κ' ἐκεῖνα ἐθαυμάζανε στὴ μεταμόρφωσί του· Καὶ πότε κοκκινίζανε καὶ πότε κιτρινίζαν· Καὶ 'μάτια γοργοκίνητα δὴν ἄστρα ἐσπινθηρίζαν!

— 'Α, οἱ μεγάλοι μας Σοφοὶ ποῦ εἶναι στὴν Ἀθήνα, Νὰ τὸν ἰδοῦνε ἤθελα, σ' αὐτὸν νὰ μαθητεύουν, Ν' ἀκούσουν τὰ μαθήματα τοῦ Γέροντα ἐκεῖνα, Τὴν τέχνην του τὴν εὐκόλῃ καὶ δύσκολῃ νὰ κλέψουν! Νὰ ἰδοῦν πῶς ἐδασκάλει ὁ χωρικὸς ἐκεῖνος· Εἰς τοὺς ἀγροὺς καλλίτερα μοσχοβολᾷ ὁ κρῖνος.

ΣΤ'.

- Ἐβράδιαζε κι' ὁ Γέροντας σπκώθη· — πᾶμε τώρα, Εἶπε, παιδιὰ· ἐπέρασε ὀγλήγορα ἢ ὦρα· Σὰς περιμένονε μικρὰ ἀδέλφ' ἀγαπημένα, Τῆς μάννας σας ἢ ἀγκαλιὰ καὶ τὸ βιβλίον ἐμένα ... Δὲν ἐπεράσαμ' ἄσχημα ... — Ὡ Δάσκαλε· ἡμέρα Σὰν τούτη δὲν χαρήκαμε ποτὲ εὐμορφότερα!
- Ἦτανε τόσο εὐμορφα ἐδῶ στὴν πρᾶσινάδα ...
- Γιατί μᾶς ἐδῶσ' ὁ Θεὸς Μπτέρα τὴν Ἑλλάδα· Κ' ἔχομε φύσι δὴν κι' αὐτὴ ... Παιδιὰ, μήπως θαρρεῖτε, Πῶς τόπο δὴν τὸν τόπο σας κι' ἄλλοῦ θεὰ τὸν 'βροῖτε; Ὅμως, ἂν θέλῃ ὁ Θεός, τὴν Κυριακὴν τὴν ἄλλην, Ἄν εἴσθε πάντα φρόνιμα, θὰ ξαναδοῦμε πάλι.
- Τὴν Κυριακὴν; Ὡ, τί χαρὰ! Ἐδῶ θὰ ξαναδοῦμε· Ὡσὰν νεράκι, δάσκαλε τὸ μάθημα θὰ εἰποῦμε ... Κ' ἐκίνησαν χαρούμενα, δυὸ δυὸ καὶ τρία τρία· Λουλούδι' αὐτὰ, κρατοῦσανε στὰ χεῖρα τους λουλούδια· Κι' ἀκουγες γέλοια δροσερὰ κι' ἀγγελικὴ εὐθυμία· Καὶ κάπου, κάπου ἐψέλνανε δημοτικὰ τραγοῦδια.
- Ὁ Γέρος 'μπρὸς ἐπῆγαινε καὶ πίσω του ἐκεῖνα· Μπροστά ἢ νύκτα καὶ αὐγῆς κατόπιν τῆς ἀκτῖνα!

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1886.

Αἰμίλιος Παιδάκης

λεὰς ἀπὸ τὴν παγετώδη πνοὴν τοῦ βορρᾶ καὶ ἀπὸ τὸ χιονόνερον, τὸ πίπτον ἀθήτως καὶ μεταβάλλον τὰς ὁδοὺς εἰς ἔλη πηλοῦ ἀδιάβατα.

'Εδιάλεξαν τὴν ἐποχὴν, μὰ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ κάμουν ἀπεργίαν καὶ οἱ ἀμαξηνλάται! Φαντασθῆτε εἰς τοιαύτας ἡμέρας καὶ εἰς τοιαύτας ὁδοὺς νὰ μὴ ἔχετε ἄλλο καταφύγιον παρὰ τὰ τράμ καὶ τὰ βιζαβῆ! Εἶνε ἀπερίγραπτα τὰ βάσανα τῶν ταξιδιωτῶν, τῶν περιηγητῶν, οἱ ὁποῖοι παρὰ προσδοκίαν εὐρίσκον ἔρημον ἀμαξῶν τὴν πλατεῖαν τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ καὶ ἠναγκάζοντο νὰ διατρέξουν ἐν ἀποστολικῇ πεζοπορίᾳ τὸ μέτρο τοῦ ξενοδοχείου βορβορῶδες διάστημα, διὰ νὰ κάμουν ἐκεῖθεν πεζῆ πάλιν τὸ μέτρο τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῶν Μουσείων προσκύνημα. Ἡ φήμη τῶν ἐξευρωπαϊζομένων Ἀθηνῶν δὲν παρεδλάθη διὰ τοῦτο, εἶνε ἀλπηθές. Οἱ ξένοι ἔμα-